

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 49

Oslo, den 9. desember 1937.

49. årg.

Redaktør: M gr. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig, i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag „Akersveien 5 1, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Gratia plena. — Mariakongregasjonen i Oslo feirer 10-års jubileum søndag 12. desember. — Gammelt hus er blitt Bergens mest moderne hospital. — Domprost Hygen igjen. — Reformasjonsjubileet og bibelen. — Wilhelm Schwarzsotts klaveraften. — «Kristi Kirke». — I kikkerten. — Bøker inngått i redaksjonen. — Bokanmeldelser. — Bibelen i alle katolske hjem. — Husk de fattige til jul. — Norsk katolsk ungdoms årsmøte. — Herhjemme.

Gratia plena.

To ganger i det nye testamente leser vi om en kvinnes opptreden under en fest. Men det er en stor avgrunn mellom disse to kvinner! Den ene gang ser vi for oss Herodes festsal — ser Salome danse for Herodes så han glemmer alt, til og med sin kongelige verdighet, og gir henne det fryktelige løfte som binder ham til oppfyllelsen av hennes krav og som koster hans liv som var størst blandt alle som er født av en kvinne. Salome blir stående gjennom alle tider som symbolet på den slette morals forferdende evne til å spre ødeleggelse om sig. Fritt har hun kunnet hengi sig til laster — utøilet har alle hennes lidenskaper fått rive henne med sig. Ti hennes vilje har vært lukket for Guds nåde: for den guddommelige kraft. Hennes vilje har vært svekket og slapp med kun de laveste mål.

Den annen gang skriften beretter oss om en kvinnes handlinger under en fest, er ved bryllupet i Kana. Vi hører hvorledes Maria nærmer sig himmelens konge, jordens Messias, og ber ham om hjelp for de nødstedte venner — hvorledes hun er så fylt med troens kraft at hun trygt tør henvise tjenerskapet til å gi akt på Herrens ord og rette sig efter dem, og hvorledes hennes ønske blir oppfylt. Ti hun er gratia plena: full av nåde. Og nåde vil si Guds egen kraft i alle dens forskjellige former her på jorden: troens kraft, håpets kraft, kjærlighetens kraft, som alle er utslag av gratia plena: viljekraft. Viljen som får kraft til å gi sig helt inn under Guds ledelse, Guds krav: «mig skje efter ditt ord!»

Det var denne absolutte vilje som Herren fra begynnelsen av har skjenket Maria og som bevarte henne ubesmittet fra all synd her på jorden. Det er denne vilje — denne absolutte gode vilje — som gjør henne til vårt store forbillede, som vi kan se op til fordi hun er uten plett og lyte og derfor eier renehetens uimotståelige makt til å innvirke på andre.

Salome tenkte kun på tilfredsstillelsen av sin egen lyst og sitt eget begjær — Maria tenkte kun på andre fordi Guds kraft overskygget henne og gav hennes vilje uselviske mål. Som hennes barn og under hennes beskyttelse evner vi derfor alle å gjøre en innsats for viljens stålsettelse til våpen i kamp mot tidens holdningsløshet og umoral — ja, selv mot dens blodtørst. Og det trenges hårdt, ti Salomes barn danser stadig gjennom verden og krever sin lønn i mord og lemlestelse av sine fiender — i forfengelighetens, hovmodets, misundelsens, selvforherligelsens drakt egger de jordens mektige op til blodig hevsn over ofte innbildte krenkelser, til krigens masse-mord.

Mariakongregasjoner — alle dere over hele jordens krets som er gått i Gudsmorens tjeneste — la hennes rene vilje lyse over all eders ferd! For så blir eders innsats aldri uten frukt om enn disse kan hende forblir skjult for eder selv inntil dommens dag! Men da vil dere også få forjettelsen oppfylt:

«Salige er de rene av hjertet, ti de skal skue Gud!»

Mariakongregasjonen i Oslo feirer 10-års jubileum søndag 12. desember.

Litt historikk.

Førstkommende søndag feirer Mariakongregasjonen i Oslo sitt 10-årsjubileum — og det forhøier selvfølgelig gleden at dens første preses, daværende sogneprest ved St. Olavs kirke i Oslo, nuværende sogneprest ved Kristi-Konge-kirken i Gøteborg, F. Krijn, vil være tilstede, efter først å ha ledet kongregasjonens retreat. Jubileumsfestlighetene er forøvrig henlagt til denne kongregasjonens sedvanlige årlige festdag, hvor Maria ubesmittede undfangelse feires — da det viste sig upraktisk å høitideligholde selve stiftelsesdagen, som er 23. september 1927, da den blev oprettet av biskop Smit og etterpå — 29. september — stadfestet av øverste instans i Rom.

Ifølge dens eksemplarisk førte protokoll er Mariakongregasjonen en fortsettelse av Mariaforeningen som ophørte å eksistere sommeren 1927. Mariakongregasjonen som blev til på sogneprest F. Krijns initiativ, er tilsluttet den verdensomfattende Mariakongregasjon med hovedsete i Rom. Kongregasjonens formål er å øke medlemmenes åndelige interesser. De skal ved sitt liv ute og hjemme søke å etterligne den hellige jomfru Maria i ydmyghet, renhet og fromhet.

Den første retreat fant sted som vanlig i desember og blev ledet av daværende kapellan pastor Irgens, kongregasjonens nuværende preses. Ennvidere ser vi at kongregasjonen allerede straks hadde et «ungdomslag», den såkalte «Sunnivaforening» som hadde sitt første møte den 6. november. Efter at det den 11. desember innen den første patronatsfests begynnelse var avholdt styrevalg, blev resultatet følgende:

Prefekt: Maria Müller. 1. assistent: Kristine Heggen. 2. assistent Astri Seglem. 1. Konsultor: Ingeborg Andersen. 2. Konsultor Inger Carelius. Kassører: Olga Sutter. Sekretær: Lissa Evensen.

Selve patronatsfesten blev efter referatet i «St. Olav» å dømme en stor høitidelighet, da 70 av Mariakongregasjonens medlemmer og 10 nye blev optatt først under en festandakt i St. Olavs kirke. De fikk hver sin medalje i blått silkebånd, og daværende biskop Smit lyste den sakramentale velsignelse.

Og så fremgår det av protokollen at Mariakongregasjonen like fra begynnelsen av blir ledet planmessig og er besjelet av den rette ånd. Diskusjonsmøtene synes særlig å vekke interesse — likeledes får de av kongregasjonen arrangerte underholdningsaftener god tilslutning og god omtale. I mai meddeler preses at der er planlagt en 3 dagers retreat for medlemmene på Sylling — den fastsettes til 28/6—1/7 og 31 deltagere melder sig.

Retretten blir en uforglemmelig oplevelse. Den ledes av preses og pater Witte, nuværende apostolisk prefekt for Mellem-Norges kirkedistrikt. De opof-

rende St. Franciskus-Xaversøstre har stillet hele St. Halvard kloster til disposisjon og tar selv opphold i kjeller- og loftsetasjen. Blandt de som deltok i retretten var Sigrid Undset som også holdt foredrag.

Ved patronatsfesten i 1928 blev 20 nye medlemmer optatt. I 1929 deltar kongregasjonen med ære i den katolske menighets fest for Sigrid Undset, idet den opfører et skuespill i 3 akter: «Den hellige Cæcilia» og får megen anerkjennelse for sin innsats. Også dette år avholdes der lukket retreat fra 27.—30. juni i Sylling under ledelse av preses og pater Hol og med 23 deltagere. I slutten av året og en tid fremover ledes møtene av pastor Irgens i sogneprestens fravær på reise. Patronatsfest og optagelse av nye medlemmer blir først avholdt i mars 1930 efter retreat, ledet av pastor Breukel. Ellers er sinnene optatt med forberedelsene til Hellig Olavs 900-års-fest. Da frk. Maria Müller ikke ønsker å bli stående som prefekt, inntreer under det nye styrevalg frk. Marie Grundeland i hennes sted. Ennvidere bringer søster Louise-Emma, kongregasjonens trofaste «søster» gjennom mange år, spørsmålet om en ny fane på bane. Forøvrig arbeider man som vanlig.

Møtet den 1. februar 1931 bringer avskjeden med den avholdte og aktede preses, sogneprest Krijn, som skal vende tilbake til Nederland. Han overrekkes en vakker erindringsgave og det uttales at «vi ikke kan lønne ham bedre for hans store grunnleggende virksomhet enn ved at vi bygger videre på det enkle og solide fundament han har lagt, og at alle krefter skal bli satt inn på kongregasjonens trivsel og vekst». I sin avskjedstale advarte preses særlig mot å arbeide for å fremme personlige interesser og mot klikkvesen, som hindrer enhet, og samhold.

Inntil videre fungerer dominikanerprior Béchaux som preses. Også dette år var det retreat i Sylling, ledet av pèrre Béchaux med 22 deltagere. — Tirsdag 10. november påbegynnes det med symøter hvor man vil oparbeide tøy til feriekolonien. — Til delegerte på dette års landsmøte i N. K. K. F. valgtes frkn. Inger Carelius og Sigrid Halle. Retretten dette år før patronatsfesten, ledes av mgr. Kjelstrup. Mariakongregasjonen har nu 76 medlemmer, idet der siden stiftelsen 7 av dens medlemmer er gått i kloster.

Fra 1932 fungerer sogneprest Breukel som preses under pèrre Béchaux fravær. Den nye fane bestilles fra Nederland. Da biskop Mangers er blitt utnevnt til overhyrde, sendes det hs. høiærverdighet en dyptfølt hilsen til bispevigslen. Som preses vender mgr. Irgens samtidig tilbake til kongregasjonen som han fremdeles leder. Ved de nye styre-

valg blir frk. Thorlaug Borch prefekt. Retretten om høsten ledes av hs. høiærverdighet biskopen. Ved patronatfesten blir det nye vakre banner innviet.

Man ser at kongregasjonens møter bærer preg av våken religiøs og åndelig interesse — høist instruktive foredrag avholdes stadig likesom alle dens tilstelninger ligger på et meget høit plan.

Retretten i 1933 ledes av mgr. Irgens — i 1934 av pater Boers — i 1935 av pater Vanneufville — i 1936 av pastor dr. Gorissen.

I 1934 blir resultatet av styrevalget at frk. Ellen Torgersen blir prefekt og frk. Marie Rasmussen sekretær — tillitshverv som de begge innehar nu ved jubileet. Til N.K.K.F.'s landsmøte sendtes tre delegerte foruten prefekten.

I 1935 teller kongregasjonen 80 medlemmer. En meget vellykket «munter aften», som måtte gjentas, bringer mange penger inn til St. Olavskirkens oppusning. Man foretok tillike dette år en herlig tur til Hamar hvor man var St. Karl Borromeussøstrenes gjester.

I 1936 har kongregasjonen den glede å ha sin stifter og første preses, sogneprest Krijn som gjest.

Han holdt et spirituelt foredrag om «Totaliteten» på utmerket norsk, skjønt det nu var fem år siden han hadde besøkt Norge. Årets utflukt gikk til St. Franciskus Xaver-søstrene på Hønefoss, hvor den alltid trofaste søster Louise-Emma og hennes efterfølger, søster Clemence, til alles glede var med. Ved årets utgang teller kongregasjonen 82 medlemmer.

Og så er vi nådd frem til jubileumsåret. Kongregasjonen teller nu 85 medlemmer — i løpet av disse 10 år er 9 inntrådd i kloster. Det nuværende styre består av prefekt: Ellen Torgersen — assistent: Ragnh. Carelius — kasserer: Sigrid Halle — sekretær: Marie Rasmussen — konsultorer: Martha Abry og Hjørd. Tollefsen — suppleanter: Olga Haug og Ruth Madison.

Dessuten må det nevnes at det i 1935 blev oprettet et Mariakongregasjonens Ungdomslag — M. U. L. — under ledelse av pastor dr. Gorissen og efter hans forflytning som sogneprest til Arendal av pater Boers .O.F.M. Ungdomslaget teller nu 26 medlemmer og er en verdig datter av sin mor, den «store» kongregasjon.

Gammelt hus er blitt Bergens mest moderne hospital.

I «Morgenavisen» for 1. des. 1937 leser vi med denne overskrift følgende:

Der kjøres lastebiler inn gjennom porten i eiendommen «Florida» i Nygårdsgaten. Ved inngangen til nybygget stanser de og store kufferter, inneholdende utstyr til hospitalet, bæres inn.

— Skal Dere snart åpne her? spør vi oversøster som står i gangen og tar imot.

Vi får opplyst at nu holder de på med den siste finpussingen, — og det merker vi når vi kommer inn i et stort hjørneværelse som skal være oppholdsrum for patientene, — hvor en søster er beskjeftiget med å henge op gardiner foran de brede, lyse vinduer, som fører ut til en veldig åpen terrasse, — riktig et sted hvor all solen kan flomme inn. Vi ser det på en gråtung regnværsdag; men kan ikke la være å tenke på hvor herlig her må være for patientene på en strålende sommerdag når de kan spaser rett ut på plattingen her med utsikt over Lungegårdsvannet og Ulriken i bakgrunnen. Det er som om plattingen aldri tar slutt, den strekker sig bortover i to retninger, foruten at en bred stentrapp fører ned til en lavere liggende avdeling som ender helt nede ved vannet og har små skyggefulle sitteplasser i ly av husmuren. Selve rummet er møblert med nogen praktiske og sanitære skinnbetrunkne funksstoler, som virker både hensiktsmessige og behagelige på samme tid. Samme sort stoler finner vi også i forskjellige farver rundt i sykeværelsene, som kan ta to og fire patienter. Der er og

så et enkeltværelse i hver etasje og to store barne-stuer, de eneste som har plass til flere enn fire, — her står utallige små høie, hvite senger med nattbord ved siden av rundt på gulvet, hvor lyset flommer inn gjennom de store vinduer. I hvert hjørne er en vask, og den ene veggen består av innebyggede klæskap til patientenes toi, — slike finnes der også en overflod av nedover korridorene, hvor der i det hele tatt ingenting mangler: Ved enden av hver gang er en praktisk luftealtan for senklær, — hver etasje har sin hustelefon, bossjakt og skylørum foruten at der er innrettet et praktisk te-kjøkken med heis, og vaktrum, i hvilket der i første etasje henger en stor elektrisk klokke, hvorfra alle de mindre ur, som henger i ganger og værelser over hele huset blir regulert.

Operasjonsavdelingen er et helt lite kapittel for sig, med 3—4 operasjonsstuer, forbindingsrum og venteværelser, samt et rum for lægene med en overflod av skap og tilstøtende styrtrum. Et steriliseringsrum i mellom operasjonsstuene virker særlig imponerende med alle de praktiske maskiner for kokning av instrumentene, som kan legges nedi og taas op fra to forskjellige værelser ved bare å løfte op en glassvegg fra hver side.

Røntgenavdelingen er i kjelleren og har en rekke avklædningsrum, laboratorier og mørkerum etc., alt selvfølgelig innrettet med de nyeste hjelpemidler. I kjelleren er også kjøkkenavdelingen, som er så moderne og tidsmessig som det overhodet kan tenkes.

Opvaskrummet er naturligvis forsynt med en stor elektrisk opvaskmaskin, foruten brede vasker av rustfritt stål. En brødskjærer og maskin til å skrelle poteter med mangler heller ikke i det store koldkjøkken, som forresten virker uhyre lite når vi etterpå kommer inn i varmtkjøkkenet som har helt imponerende dimensjoner. Midt på gulvet står en stor gasskomfyr med hensiktsmessig adkomst fra alle kanter — dessuten er der en hurtigkoker borti hjørnet, — hvor grøt og annet, som ofte må tilberedes i en fart på hospitaler, ikke kan svi.

Et varmeskap bryter veien mellom kjøkken og anretning for at maten skal kunne rekkes fra begge steder. I flukt med kjøkkenavdelingen går søstrenes spisestue, som har utgang til den deilige haven, — slike utganger er der forøvrig omtrent overalt i kjelleren og hvor det ellers har latt sig gjøre. Sykehuset er virkelig blitt en smukk forening av «hus og have». I en kjeller under kjøkkenet er vaskeri og fyrrum, det siste har opvarming ved både gass og damp, store apparater som skal varme op både spring og radiatorer i hele bygningen. Maskinene i vaskerummet er like imponerende, noen er til å koke tøiet i, andre bare til vridning. Små vogner på hjul bringer klærne fra den ene prosess til den annen. Tørkestativene skyves inn i et skap, hvor tøiet blir elektrisk viftet, og rullingen foregår selvfølgelig på lignende måte, hvor en slipper å ta hendene til hjelp. Et strykevarelse støter ømt, men det er meningen at det meste skal kunne tas i rullen, — så der kommer visst ikke til å bli meget arbeide her inne.

En får i det hele tatt det inntrykk at alt i huset er søkt å bli praktisk, hensiktsmessig og arbeidsbesparende, noe som sikkert kan komme vel med på et hospital, hvor der jo alltid blir nok av arbeide allikevel. Den utførende arkitekt, hr. Landmark, har løst oppgaven på en glimrende måte, selv om det jo ikke er så vakkert utenfra med den moderne murbygning op mot det gamle trehus. Oversøster forteller imidlertid at det kommer ikke til å stå så tett som nu. For endel av det gamle må rives på grunn av brandfare. Fløien nærmest gaten skal derimot beholdes til søsterhjem.

Der er kanskje mange som ikke liker at en slik stor, skjønn herskapshave som «Florida» alltid har vært, skal bli bebygget med en murkoloss, som til og med skal fungere som sykehus. «Florida» har jo fra gammel tid vært et riktig lyststed, hvor glade, friske mennesker vandret rundt i den strålende have, som selvfølgelig var enu mere idyllisk og landlig før byen blev utvidet, — derom vidner det lille badehus, som står igjen til minne om den gang Lungegårdsvannet var fylt av badende som boltret sig i dets bølger. Og mange som op gjennom årene har vært gjester i hovedhuset, vil sikkert se skjært til at det må delvis rives og omforandres, — men allikevel burde det jo være gledelig at et så vakkert sted kan anvendes til syke. For disse trenger da mere enn noen annen frisk luft, sol og pene omgivelser. Og at det er et helt ut mo-

derne og i alle deler tidsmessig hospital som har fått plass i den gamle have, er i hvert fall sikkert. Og så vakkert og stilrent som Landmark har bygget her, blir huset en pryde for omgivelsene.

Delphin.

Domprost Hygen igjen.

I «St. Olav» nr. 47 påtalte vi et uttrykk av domprost Hygen i en artikkel i «Aftn.», hvor det i forbindelse med Luthers oversettelse av Bibelen til tysk, het: «Før var jo bibelen bare på latin og gresk og tilhørte så å si kun geistligheten og teologene».

Vi skylder å opplyse at domprosten i «Aftenposten» (4. des.) har korrigert dette. Under overskriften **L u t h e r** og **B i b e l e n**, skriver han:

«Man har gjort mig opmærksom på at jeg i min artikkel i Aftenposten om den lutherske reformasjon har brukt et så kortfattet uttrykk om betydningen av Luthers oversettelse av Bibelen at man må få det inntrykk at der ikke fantes bibeloversettelser til morsmålet før Luther. Jeg vil derfor opplyse at så forholder det sig ikke». — Under henvisning til en artikkel av professor Vold nevner han da en del av de oversettelser til folkesproget som forelå i Middelalderen. Derpå går han over til å påpeke forskjellige forhold som bevirket at Luthers bibeloversettelse fikk særlig stor betydning. Imidlertid undlater han å nevne et særdeles viktig moment: boktrykkerkunstens oppfinnelse et par menneskealdre før Luthers oversettelse utkom. Tilslutt minner domprosten om at det er på Luthers bibeloversettelse at vår norske Bibel oprinnelig er bygget. Han tenker vel da på den danske, hvorav 96 eksemplarer blev sendt til Norge ved reformasjonens innførelse. Det gikk forresten sent med Bibelen utbredelse hos oss. Ifølge en artikkel av skoleinspektør Tvettersås (i «Kristelig Ukeblad» for 3. des.) var det først et godt stykke ut i det 18. århundre at bibellesning blev almindelig i Norge.

I denne forbindelse kan det ha sin interesse å lese noen vidnesbyrd av anglikanske geistlige om den katolske Kirke og Bibelen. Biskop dr. Ingraham (London) uttaler: «I vår tid er det i England bare en Kirke som anerkjenner den hellige Skrift som Guds ufeilbare ord, og denne kirke er den romersk-katolske». Den anglikanske bibelforsker George Campbell skriver: «Vulgata kan kalles den fullkomneste og påliteligste oversettelse av den hellige Skrift». I sitt verk «Horae biblicae» fremholder anglikaneren Charles Butler: «For den hellige Skrift og dens overlevering er vi nesten utelukkende prester og munkere i Roms kirke takk skyldig». Og Baptistenes organ i New York «The Sun» skriver: «For øieblikket er Paven den eneste positive og kompromisløse forkjemper for Bibelen som Guds ord».

Det var forresten flere andre ting i domprost Hygens reformasjonsartikkel som kunde trenge

nærmere drøftelse. I sin omtale av Luthers forhold til bondekrigen i 1525 var det grunn til å nevne at Luther selv hadde bidradd til å ophisse bønderne. I sitt skrift «E r m a h n u n g z u m F r i e d e n», hvor han gikk inn for en del av bøndernes krav samtidig som han opfordret til fred, skrev han i så voldsomme ord mot fyrster og øvrighet at det bidrog til å øke begjæret efter en omveltning.

Flere av samtidens menn som Erasmus, Cochläus og Ulrich Zasius påpekte også at Luther hadde sin del av ansvaret for den opstand, som han selv fordømte i sitt skrift mot de «morderiske og røverske bønder som han opfordret fyrstene til å drepe «som gale hunder».

Domprost Hygen tegner dessuten et alt for lyst bilde av tilstandene i Tyskland efter reformasjonens innførelse. Alex. Bugges Verdenshistorie (Bind V s. 391 m. flg.) forteller noe helt annet: det kommer fart i hekseprosessene, fattigdommen tiltar og fattigpleien forsømmes for en

Reformasjonsjubile

En av de påstander som mange ganger er blitt gjentatt i jubileumsdagene er at «lutherdommen har gitt oss den åpne bibel på folkesprog, og ført oss tilbake til bibelens rette forståelse». Også i Haugesunds Dagblad er dette syn blitt fremholdt. Når man derved (på den katolske kirkes bekostning) vil fremheve lutherdommens herlighet bør man ikke glemme å ta de følgende historiske kjensgjerninger i betraktning.

1) De første århundrers kristne hadde ikke noen samlet bibel. De fleste av dem kunde ikke engang lese. De stolte trygt på det kirkelige læreembedes evangeliske forkynnelse, d. v. s. på den muntlige apostoliske overlevering eller tradisjon.

I det 4de århundre samlet den katolske kirke — overbevist om det skrevne Gudsords ophøiede verdi — de bibelske håndskrifter til en bok, Det nye testamente, og skilte dem ut fra de ikke innspirerte religiøse skrifter (Peters evangelium, Barnabass brev, Didache etc.) hvorav der var forskjellig i om-løp. På denne utvelgelse og avgjørelse som den katolske kirke, under den Hellige Ånds veiledning, har tatt, bygger alle kristne kirkesamfund sin tro på bibelens guddommelige inspirasjon. For den store kirkelærer, den hl. Augustin, var dette så klart at han kunde uttale sitt berømte ord: «Jeg vilde ikke engang tro på evangeliet hvis ikke kirkens autoritet beveget mig dertil».

Luther forkastet den katolske kirkes autoritet. Derved blev hans tro på bibelens inspirasjon vaklende. Han likte ikke at apostelen Jacob taler så meget om gode gjerninger. «Troen uten gjerninger er død». Jakob II, 20. Derfor sa han om dette Guds ord, at det er «hø og strå som ikke har noe evangelisk i sig». På møtet i Leipzig forkastet han

katolske tro hadde fått inngang hos de keltiske og germanske folkestammer blev bibelen oversatt fra latin til disse folks sprog og dialekter. Her i Norge hadde vi en oversettelse på oldnorsk hvorav der ennu er bruddstykker. Den er fra året 1300, og gikk under navnet «Haakon den V.s bibelverk». Den kalles også Stjórn, og fikk en vid utbredelse. Det var også svenske og danske bibeloversettelser. Tidlig i det 14. århundre forelå bibelverket i islandske håndskrifter. I Tyskland og England var før Luthers kirkeomveltning mangfoldige katolske bibelutgaver som på folkesprog stod til de troendes disposisjon. «Jo mere man beskjeftiger sig med Middel-alderen, skriver den protestantiske bibelforsker Kropatschek, desto mere oppløser den legende (at bibelen var en lukket bok i M.a.) sig til intet». (Das Schriftprincip der luther. Kirche I.). Det skrevne Gudsord har aldri vært noen lukket bok i den katolske kirke. Tvertimot hele kristenlivet i M.a., med dens mange fester, prekener, bønner og folkets tankegang var gjennemsyret og aldeles underbygget av bibelens sannheter og av bibelens fortellinger fra det G. og N. Testament.

Luther har ved sin bibeloversettelse bidratt meget til å skape ett felles sprog i Tyskland, hvor der før var mange dialekter. Men at bibelen kunde bli spredt over hele verden i hundre tusener av eksemplarer har man først og fremst ikke Luther, men boktrykkerkunstens oppfinnelse å take for som fant sted i det 15. århundre.

Før lutherdommen (ved maktbud utenfra) blev påtvunget det norske folk preket de katolske prester på morsmålet: selvsagt ikke på latin. Den nye læres predikanter preket på dansk, og den nye bibelutgave blev på dansk, hvilket sprog det jevne norske folk absolutt ikke kunde forstå.

Prof. Oluf Kolsrud sa i sin tale i Universitetets aula (i anledning reformasjonsjubileet) at den første egentlige, selvstendige bibelutgave på norsk folkesprog ikke er utkommet enda, men siden 1904 er i utarbeidelse.

3) Det er blitt hevdet at lutherdommen har gitt oss bibelens rette fortolkning. Hvor Luthers prinsipp om «den private bibelfortolkning» fører hen ser vi i den sørgelige splittelse og uenighet som hersker i de mer enn 200 forskjellige protestantiske kirkesamfund som alle med bibelen i hånd påstår at de har funnet den riktige evangeliske forståelse.

Den katolske kirke er vedblitt å være «sannhetens støtte og grunnvoll». Den er urokkelig i sin tros- og moral-lære. Den er en og enig over hele verden.

Intet steds finnes en videnskapelig så høit stående institusjon til bibelforskning som i kristenhetens centrum, i byen Rom. Den katolske kirke vedblir å formane de troende til daglig bibellesning, og til å bruke de oversettelser som er kontrollerte og godkjente av den kirkelige øvrighet, og som er forsynte med forklarende anmerkninger.

*

Alt dette beviser at — når man benytter den pene

frase «lutherdommen har gitt oss den åpne bibel på folkesprog, og ført oss tilbake til bibelens rette forståelse» — en viss skepsis og et visst forbehold ikke er malplisert.

H. v/d Vlugt.
(i «Haugesunds Dagblad»).

Wilhelm Schwarzotts klaveraften.

Konserten som den unge pianist W. Schwarzott fra Fredrikstad gav i Aulaen 26. november, blev en oplevelse av de sjeldne for de mange som var møtt frem — særlig var de musikk-kyndiges krets i Oslo tallrikt representert, da man jo husket pianistens mer enn lovende debut for to år siden. Også denne gang var kritikken overstrømmende — således skriver van Erpekum Sem i «Tidens Tegn»:

For et par år siden hadde pianisten Wilhelm Schwarzott en opsigtsvekkende debut. Og med sin klaveraften fredag fastslo han, at han allerede nu har arbeidet sig frem i første rekke blandt våre mange unge pianister. Det sier sig ikke lite, — som bekjent er der blandt dem flere virkelig store begavelser.

Wilhelm Schwarzott er et utpreget pianistisk talent med spesielle anlegg for virtuositet, og disse anlegg er blitt utviklet i en fortreffelig skole. Hans teknikk er så klar og gjennemsiktig, hans anslag så klingende og nyanserikt, hans rytme så spenstig og levende, at man lytter til ham med den største glede og med kunstnerisk tilfredsstillelse.

Til alt dette kommer, at hans musikalske begavelse også er av en sjelden kvalitet. Derom vidner hans fine, føyte frasering og hans sunde, ekte opfatning av de forskjellige verker. Selv om han med årene vil lodde ennu dypere, så finner han alt nu frem til det vesentlige i musikken. Altså et sjeldent talent, som har alle betingelser for å nå langt frem.

Med rette blev han overøst med varmt, hjertelig bifall og måtte spille en masse ekstra.

Arne van Erpekum Sem.

I «Morgenposten» skriver Marius Moaritz Ulfrstad:

Vi husker hans debutkonsert. Den var helt vellykket. Igår aftes hadde han satt op et godt program hvor Beethovens appassionale sonate dannet hovednummeret. Ellers var Schumans Papillons, Chopins Etyde og spesielt den mektige ass-dur Polonaise.

Siste avdeling var mer moderne musikk med klaverstykker av franskmannen Debussy, russeren Scriabine, og tilslutt virtuosstykket Parafrase over Flaggermusen.

Hovednummeren Beethovens Sonate Appassionata er et mektig verk hvor alle menneskelige refleksjoner får sin musikalske utformning. Det er en modenetsprøve.

Pianisten klarte den over forventning. Hans teknikk var ren og klar i alle detaljer. Med tiden vil han også makte de stormende avsnitt hvor likesom Beethoven reiser sig i tross

og maktutfoldelse. Der er temaganger som et stigende skrik. Annen sats blev en skjønn enkel religiøs stemning og siste sats klare tekniske utformning var ren og klangfull.

I det hele tatt sitter man og gleder sig over pianistens skjønne klang både på akkorder og passager.

Klaverspillet skiller sig ikke noe fra fjolin eller sang når det gjelder skjønneklang på tonen. Når der til hans evne til å få frem skjønneklangen kommer hans rytmisk faste puls og evne til karakterutformning så må vi bare ønske at han må få den lykke å kunne ofre sig helt for sitt klaverspillet.

Ingen kaféspill! Ingen deling! Hodekuls inn i studiet. Norge må da kunne makte ham frem.

Konserten blev en stormende sukses.

Marius Moaritz Ulfstad.

Pauline Hall fremhever i «Dagbladet» bl. a.:

Det hender ytterst sjelden at en ung pianist med liten konsert-trening forstår å utnytte sin teknikk på en så fint musikalsk måte som Wilhelm Schwarzott gjør det. Han har en sans for den raffinerte tekniske detalj og dens betydning for den musikalske helhet, som man kan savne hos mange av de mer scenevante i faget.

Men Schwarzott har noe mer å fare med, det som ikke allverdens pedagoger kan klare å få banket inn i et menneske: en varm og dyp sinnets musikalitet og en personlig opfatning av form og klang.

Programmet igår spente vidt: fra Beethovens «Appassionata» over Schuman—Chopin—Debussy frem til et virtuosnummer som Strauss-Grünefelds «Flaggermus»-parafase. Ikke på et eneste punkt sviktet Wilhelm Schwarzotts tekniske herredømme over oppgavene, men han ser ikke ensidig på det — det gledeligste ved konserten var nettop evnen hans til alltid å finne henrivende musikalske uttrykk for hver komposisjon han spilte, og det gjorde han uten å tråke i andres spor, hans egen mening gjorde sig gjeldende både i rytmen og dens behandling, i den dynamiske nyansering og det artistiske grep på detaljene.

Både Per Reidarson i «Arbeiderbladet» og Stener Kolstad, «Morgenbladet» og Monrad Johansen, «Aftenposten» uttaler sin uforbeholdne anerkjennelse av hans pianistiske begavelse, og spår godt for hans fremtid som kunstner. Begeistringen på konserten nådde også til tider faretruende høide og Schwarzott måtte spille flere ekstranummer før publikum vilde gi slipp på ham.

„Kristi Kirke“ - en ny publikasjon fra pastor Riesterer.

Pastor Célestin Riesterer, den energiske leder av «Kristi Fredsverk», hvis central befinner sig i St. Halvards kloster, Sylling i Lier, har utsendt et nytt lite skrift «Kristi Kirke» som har fått hs. høiærverdighet biskopens anbefaling. Som det ligger i selve navnet omhandler det Kristi Kirkes enestående stilling og egenskaper her på jorden — den Kirke som var, er og alltid skal bli den samme: midt i tiden og dog hinsides den — stiftet av Gud selv og derfor bekjempet og motarbeidet av alle onde mak-

ter som intet annet. I sig bærer den det evige mål: livets salighet og salighetens liv.

I korte trekk gir det lille hefte kunnskap om dette og det anbefales til grundig lesning og overveielse. Vi henviser til annonsen i dette nummer av «St. Olav» og håper at den nidkjære og alltid våkne Herrens stridsmann, pastor C. Riesterer, må få se sitt arbeid vinne tilslutning. Om den beskjedne pris av 25 øre, som heftet koster, skriver han selv til dette blads redaksjon: «Vi har ikke villet utdele heftet gratis da folk pleier å si at det som ikke koster noe, det er heller ikke noe verdt. Og dette tror de også gjerne. Men vi har allikevel ikke villet forlange mer enn 25 øre for heftet. I betraktningen av dets innhold er dette intet. Men ubemidlede kan få det tilsendt mot å sende et 20 øres frimerke til porto. «Kristi Kirke» bør leses av alle, bør gjøres kjent og spredes, så folk får den fulle klare kunnskap til Kristi Kirke, Guds Kirke, Vår Kirke».

} kikkerten.

På Ytre Namdals prostilags møte i oktober har sogneprest Bakke — if. Norsk Kirkeblad nr. 25 — i et foredrag om Luthers kirketanker uttalt at i den katolske Kirke var begrepet de Helliges samfund vesentlig bestemt av troen på helgenenes fortjeneste, mens Luther hentet *communio sanctorum* fra himmelen ned på jorden. Studerer man kirkefedrene som Ambrosius, og de store kirkelærere som St. Thomas Aquino eller leser man ganske enkelt en katolsk katekismus, vil man finne at for den katolske kristne er de helliges samfund ikke bare samfundet med de i Kristus henvovede eller med de salige i himlen, men til like et samfundsliv i Kristus med alle på jorden som hører Kristus til. Luther har således ikke tilført denne store tanke noe nytt av vesentlig betydning, men redusert dens innhold og skjønnet. Derved er dette begrep for mange kristne dessverre blitt mer ensidig og mindre berikende enn tilfellet er i den katolske kirke.

Bøker inngått til redaksjonen:

A/S LUNDE & CO.s FORLAG, BERGEN:

Kardinal Wiseman: «Fabiola». Norsk umarbeiding ved Severin Eskeland.

NASJONALFORLAGET:

Charlotte Stefanson: «Gule klinikken». Oversatt av Ella Anker.

Johan Fabricius: «Mariettas sonn».

JULEHEFTER:

Julen 1937. Utgitt av Danmarks Katolske Kvindeforbund.

«St. Olavs Barneblad»s julenummer.

«Urd» — julen 1937.

Bokanmeldelse.

Sigrid Undset: Norske helgener (Aschehoug).

Den boken fru Undset sender ut i år er en omarbeidet utgave av hennes engelske bok: Saga of Saints, som utkom for tre år siden.

Boken innledes med et kapitel om trosskiftet i Norge, hvori det legges frem et meget allsidig stoff til belysning av hvorledes nordmennene tapte interessen for hedenskapet og tok ved kristendommen. Fru Undset har her samlet i en kortfattat form et meget stort materiale som tildels kaster nytt lys over hvad folk virkelig trodde før kristendommen blev innført. Med sine omfattende kunnskaper og sin evne til å skjelne skarpt mellom tingenes kjerne og uvesentlige ting har hun gitt en sjelden interessant, fengslende og overbevisende fremstilling av de religiøse og kulturelle forutsetninger for folkets tilegnelse av kristendommen. Hun har også mangt et Pauli ord å si til historikere og andre som vettløst og ukyndig har uttalt sig om katolsk religion og religiøse skikker, og hun påviser hvorledes fordommer og fantasi gang på gang fører dem på villspor selv hvor det gjelder forklaringen av de enkleste ting.

Bokens øvrige kapitler på ett nær er viet Middelalderens helgener. I bokens siste kapitel skildrer hun med varme og beundring pater Karl Schillings liv fra han som ung malerelev i Düsseldorf blev optatt i den katolske Kirke til han i 1907 utånder i Barnabiterpatrenes kloster i Mouscron i Belgien, hvor det siden har gått så stort ry om hans hellighet at hans beatifikasjonsprosess blev påbegynt i 1924. Dette kapitel innledes med en oversikt over den religiøse utvikling i Norge fra reformasjonstiden inntil pater Schillings tid, som er noe av det beste fru Undset noen gang har skrevet: kort, klart og koncist med tydelig understrekning av de vesentlige punkter.

Dette er derfor en bok som må leses av alle katolikker i Norge og overhodet av alle som har interesse for vårt lands historie — og den bør heller ikke oversees av de mange selvbestaltede veiledere i katolsk trosliv som med korte mellomrum optrer i dagbladers og tidsskrifters spalter. Den vil nemlig kunne lære dem adskillig om hvad katolisisme er — og ikke er.

H. J. I.

Johan Borgen: «Barnesinn» (Gyldendal Norsk Forlag).

Når man sitter og leser disse åtte små — ja, hvad skal man kalle dem: pennetegninger kan hende — kiler stadig ved en plagsom idéassosiasjon H. C. Andersens eventyr om «Keiserens nye klær» sin berømte setning: «Men han har jo ikke noe på!» sig inn i ens aller beste og redeligste hensikter og forstyrrer alle forsøk på vurdering efter de mest dyptlodgende psykologiske retningslinjer.

For alle Borgens fine og høifornemme tanker har heller ikke noe på — de er ikke iført kjøtt og blod og allerminst et barns virkelighetsnære, nøkterne og varme skikkelse. Selvfølgelig er de artistisk flott skrevet — skrivemaskinen lyster Johan Borgens minste direktiv — men ikke uten at man har en fornemmelse av at den til tider tar makten fra ham og klapp-klapp-klapper avsted med det reneste og mest oplagte mediumistiske tøv fra hans underbevissthet. Fragmenter av hans utstrakte lesning, hans ekte interesse for alt menneskelig, hans mindreverdigheidskompleks overfor sin egen eksistensberettigelse og hans derav flytende til-

synelatende overlegenhet overfor omverdenen, som dog ikke kan skjule hans gode og følsomme hjertelag overfor det undertrykte og forkuede hvor han treffer det — alt dette bobler op til akkompagnement av tangentene på hans skrivemaskin — og resultatet blir et kaleidoskopisk virvar av tanker og følelser, som han i kraft av det psykoanalytiske kvaksalveri, som i øieblikket herjer Oslo som en pest og som også han er smittet av, utgir i bokform som barns sjellev generell sett. Sikkert i god tro og hellig overbevisning om sine erindrings uberørte barnslige sannhet. Det er oss lesere forbeholdt å komme til et annet resultat. Best er den siste: «Benlós fugl» — men også pinligst i sin pessimistiske skildring av menneskers rotløshet.

E. D.-V.

Chr. A. Christensen og Kari Berggrav: «Norsk Årsrevy 1937». (Grundt Tanum).

Hvert eneste år kommer dette vakre og instruktive hefte, og i tidens løp får man samlet sig en verdifull oversikt over det man har vært med på å oppleve. I særdeleshet hvis man har lagt grunnen til samlingen med samme forfatters: «Det hendte igår», og så er fortsatt — en f. eks. ganske utmerket kontinuerlig julegave til slekt og venner. Som det sig hør og bør innledes den med arveprins Haralds bilde — så følger alle årets begivenheter slag i slag i bilder og velredigert objektiv tekst. Og man konstaterer igjen så kort tid vi mennesker husker: «tenk, er dette virkelig skjedd i år?» Det ligger langt, langt tilbake i erindringen likesom.

Et meget nyttig og meget anbefalelsesverdig verk!

E. D.-V.

Bibelen i alle katolske hjem.

Innsamlingslisten.

2 bidrag ved utlodning i Haugesund ... .. kr. 20.00
Julegave til den nye bibeloversettelse ... « 10.00

Ialt kr. 30.00

Tidligere innkommet « 895.10

Tilsammen kr. 925.10

Husk de fattige til jul!

Ch. U. ... .. kr. 10.00
Dedé ... .. « 5.00

Ialt kr. 15.00

Norsk Katolsk Ungdomsvern's årsmøte.

Referatet av dette møte må på grunn av plassmangel utestå til neste nummer.

Herhjemme.

Oslo. — Søndag 5. desember hadde ynglingen et relativt dårlig besøkt møte, 19 fremmøtte. — Mgr. Irgens innledet til en kort diskusjon om opprettelsen av studiecirkel i O.K.Y., men man blev hurtig enige om at tidspunktet nu ikke passet. Det blev siden valgt festkomité til nyttårsfesten: Gunnar Geist, Wilfred Fiala, Egil Olafsen og Thorolf Taxt. Siden forløp aftenen som vanlig, med en ekstra spiss ved at en av de nye ynglingen hyldet foreningen.

Ø. O.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.